

mel for, at fonde skal kunne eje aktier eller anpartar i advokatselskaber.

5. *Forhandling med og afhøring af døve, hørehæmmede, døvblevne og stumme*

Danske Døves Landsforbund og Landsforeningen for bedre Hørelse har over for Justitsministeriet givet udtryk for, at den gældende bestemmelse i retsplejelovens § 149, stk. 5, om forhandling med og afhøring af døve, stumme og døvstumme efter organisationernes opfattelse ikke længere er tidssvarende.

Som følge af udviklingen inden for tegnsproget er tegnsproget blevet den foretrukne kommunikationsform for de personer, der har mistet hørelsen helt eller delvis, og som af den årsag har haft svært ved at tilegne sig det talte sprog. For at disse personer kan føle sig sikre på, at de ikke på grund af sprogvanskeligheder misforstår noget under en afhøring eller forhandling i retten eller hos politiet, foreslås det, at tolkebistand skal ydes af en uddannet tolk.

Der skal efter forslaget så vidt muligt altid medvirke en uddannet tolk ved forhandling med eller afhøring af *døve* eller *svært hørehæmmede*. Disse personer har allerede i en tidlig alder mistet hørelsen, og de har således haft meget svært ved at tilegne sig det talte sprog. De vil derfor ofte ikke være i stand til at forstå hverken skriftlige eller mundtlige fremstillinger.

Forhandling med og afhøring af personer, der først har mistet hørelsen helt (*døvblevne*) eller delvis (*hørehæmmede*), efter at talesproget er blevet dannet, skal efter forslaget så vidt muligt foregå under medvirken af en uddannet tolk, hvis den pågældende ønsker det.

Personer, der er *stumme*, men som har den fulde hørelse, vil ikke altid have haft behov for at lære tegnsprog. Efter forslaget skal afhøring af eller forhandling med en person, der er stum, derfor enten foregå ved skriftlige spørgsmål og svar eller, hvis vedkommende ønsker det, ved en uddannet tolk.

Derudover foreslås det, at de nævnte personer skal have mulighed for, at der under retsmøder kan medvirke en bisidder. Baggrunden for dette forslag er, at de organisationer, der repræsenterer de døve, døvblevne og hørehæmmede, har gjort opmærksom på, at de pågældende på grund af de sproglige vanskeligheder nemt kan misforstå en situation. Bisidderen, der kan være en døvekonsulent, tunghørekonsulent eller lignende, vil således ved sin tilstedeværelse kunne medvirke til at afværge eventuelle misforståelser.

Lovforslaget bygger på et udkast til ændring af retsplejelovens § 149, stk. 5, som Justitsministeriet har udarbejdet i samarbejde med Danske Døves Landsforbund og Landsforeningen for Bedre Hørelse. På tilsvarende måde er udarbejdet et udkast til cirkulæreskrivelse til domstolene og politiet vedrørende

tolkebistand til døve, hørehæmmede, døvblevne og stumme. Lovudkastet og udkastet til cirkulæreskrivelse har været sendt til høring hos præsidenterne for Østre og Vestre Landsret, Københavns Byret og retterne i Århus, Odense og Aalborg, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Foreningen af Politimestre i Danmark, rigsadvokaten, rigspolitichefen, politidirektøren i København, Politifuldmægtigforeningen, Dansk Politiforbund, Dansk Kriminalpolitiforening, Advokatrådet, Socialministeriet, Institutionen for Døve, Statens Konsulentvirksomhed for Døve, Landsforeningen for Bedre Hørelse, Statens konsulentvirksomhed for Hørehæmmede og Døvblevne og Danske Døves Landsforbund.

6. *Økonomiske og administrative konsekvenser*

Den foreslåede udvidelse af området for dommers inhabilitet vil betyde en øget belastning af domstolene i personalemæssig, administrativ og økonomisk henseende.

Dette vil navnlig være tilfældet i de 67 af landets 82 retskredse, hvor der efter retsplejeloven kun er 1 dommer til at behandle straffesager. Ved disse embeder vil der skulle beskikkes en sættestemmer til at varetage domsforhandlingen i tilfælde, hvor der efter de foreslåede regler indtræder inhabilitet.

Efter retsplejelovens § 46 beskikkes sættestemmere for byretternes vedkommende af landsrettens præsident og i øvrigt af Højesterets præsident. Det kan oplyses, at der i 1988 efter de hidtil gældende regler blev beskikket sættestemmere i 127 sager.

Justitsministeriet er ikke i besiddelse af statistisk materiale vedrørende antallet af sager, som efter de foreslåede regler vil skulle behandles af en sættestemmer. Skønnet over antallet af disse sager er derfor forbundet med betydelig usikkerhed, men det må formentlig antages, at det årlige antal sættestemmersager vil stige til mellem 500 og 1.000 for hele landet.

Ved tilrettelæggelsen af administrationen af de ændrede regler må det efter Justitsministeriets opfattelse tillægges afgørende betydning, at de foreslåede regler i betydeligt omfang får konsekvenser for behandlingen af arrestantsager, der ifølge sagens natur ikke bør afvente berømmelse længere end højst nødvendigt. Det bør endvidere tillægges afgørende betydning, at ordningen får den fornødne smidighed i henseende til et svingende antal sager, og at ordningen kan gennemføres uden unødigt administration.

På denne baggrund foreslås det, at alle sættestemmersager fremover i muligt omfang varetages af dommere tilknyttet 5 af de største byretsbeder, således at der til disse embeder tilknyttes yderligere en dommer i bevillingsslørnummer 37 særligt med henblik på